

Felsőlajos Község Önkormányzatának Gazdasági Programja

2020-2025.

FELSŐLAJOS

2020. április 20.

A Gazdasági Program készítés céljainak rövid bemutatása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 116. §-a tartalmazza az önkormányzat gazdasági programjának elkészítésére vonatkozó kötelezettségét.

A gazdasági program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

A gazdasági program helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

A gazdasági programot a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Felsőlajos Község Önkormányzata az előző ciklus során készített gazdasági programot a 2015-2020 időszakra vonatkozóan, jelen dokumentum ennek felülvizsgált formája.

A gazdasági program időtávjának meghatározásakor az önkormányzat igyekszik az európai uniós, országos, megyei, illetve kistérségi programok tervezési időszakához igazodni.

Jelen gazdasági program a jogszabályi előírásnak is megfelelően összhangban van a Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptiójával és Bács-Kiskun Megye Integrált Területi Programjával, ezáltal a megyei és kistérségi területfejlesztési elképzelésekkel.

A gazdasági program kialakítása a már meglévő tervezési és pénzügyi keretek ismeretében történik a problémák és kiváltó okok szisztematikus feltárása mellett. A problémák, célok fényében a feladatok prioritásának megállapítása történik alternatív stratégiák értékelésével.

Felhasznált tervezési dokumentumok

- Felsőlajos Településfejlesztési Konceptiója (2004.)
- Felsőlajos Településrendezési terve és helyi építési szabályzata (2005.)
- Felsőlajos projektlistája 2015.
- Felsőlajos Településképi Arculati Kézikönyve
- Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Célkitűzések

- A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a helyi munkaerő képzettségi szintjének, és munkaerő-piaci alkalmazkodóképességének fokozásával, valamint a vállalkozások helyi infrastrukturális és együttműködési feltételeinek biztosításával/megteremtésével.
- A településfejlesztési politika célja a lakosság életminőségének folyamatos javítása, a külterület és a belterületi lakosok esélyegyenlőségének biztosítása a szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a vállalkozói környezet területén egyaránt.
- Az adópolitika célkitűzése a lehetséges ösztönző kedvezmények biztosítása az uniós normák és kötelezettségek betartása mellett, és az adóbevételek fejlesztési célú hasznosítása.
- A közszolgáltatásokban a magasan kvalifikált helyi szakemberek foglalkoztatása, a szolgáltató közigazgatás fenntartása, az ügyfélközpontúság további fejlesztése a lakossági és az önkormányzati célok szakszerű, diszkriminációmentes szolgálata.
- A befektetés-támogatási politika terén a vállalkozások működési, letelepedési feltételeinek javítása.
- A megyei és kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz igazodva a települési szempontokat is figyelembe véve sikeressé tenni Felsőlajost, annak környezeti, gazdasági, települési fejlődését.

Felsőlajos Község Önkormányzatának 2020-2025. évi gazdasági programja

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 4. pontja és a 116. § (1) bekezdése alapján Felsőlajos Község Önkormányzatának képviselő-testülete az alábbi gazdasági programot készíti a 2020-2025. évi időszakra vonatkozóan.

1. A település földrajzi jellemzői

Felsőlajos Község Bács-Kiskun megye északi csücskében, az 50. sz. főút 62. km-énél elhelyezkedő település. Közigazgatási szempontból a település a Dél-alföldi régióhoz tartozó Bács-Kiskun megyében, a kecskeméti járásban található. A Dél-alföldi régió az Európai Unió besorolása szerint konvergencia-régió.

A község területe 11.441.374 m², ebből 843.070 m² belterület, 10.568.304 m² külterület. Az igazgatási területe a 2003. évi XXVI. törvénnyel elfogadott Országos Területrendezési Terv (OTRT) szerint jellemzően mezőgazdasági terület mozaikosan elhelyezkedő tanyákkal.

Felsőlajos egy fiatal település, önállósága alig néhány évtizedre tekint vissza. Faluvá fejlődéséhez meghatározó momentum, hogy a pusztaság talaját almafajták termesztésére alkalmasnak találták. A kezdeti ültetvények létrehozása életlehetőséget teremtett az itt élő embereknek is. A tanyaközpontból kialakuló falu 1960-ban mindössze 60 lelket számlált, majd az Almavirág Mezőgazdasági Szakszövetkezet megállapításával a település fejlődési esélyeit megteremtették.

2. A környezet állapota, jellemzői

A település a Kiskunsági-löszöshát és Kiskunsági homokhát kistáj nevű területen helyezkedik el. A kistáj szélhordta homokkal fedett hordalékkúp-síkság.

A felszín közeli képződmények döntő többsége futóhomok. Vastagsága körülbelül 6-8 m-re tehető, de ez helyenként több is lehet.

Az ország egyik legnapfényesebb területe, mivel az évi napsütéses órák száma eléri a 2100 órát. A nyári évnegyedben 840 óra napsütés, a téli évnegyedben 200-210 óra körüli várható. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,4 °C. A csapadék évi átlaga 540-560 mm között van. A szélirány leggyakrabban ÉNY-i, de jelentős a D-i irány is. Az átlagos szélesség 2,5-3,0 m/s közötti.

2.1. Épített környezet állapota

Felsőlajos nem rendelkezik országosan védett műemlékkel. A község egyik első épülete a mára elég jellegtelenné átépített egykori „csárda”, amely a közlekedési csomópont adottságainak megfelelően látta vendégül, szolgálta ki az utazókat. Az Iskola utcában találhatóak a település legrégebbi beépítései, épületei, azok egyik szép példája a felújított, védett tájház, körülötte a gyönyörű, rendezett park. Cél a Tájház szerepéhez illő tartalommal megtölteni.

Eredeti formájában megmaradt a bakterház épülete, amely ma is lakóépületként működik.

A korabeli kúriákból mára a Szakáll-Almássy Kúria maradt, az is válságos állapotban. A település történeti emlékezetének fenntartása érdekében intézkedések szükségesek a teljes pusztulás megakadályozására. A kiterjedt külterületi gazdálkodás és lakosság számos, a település történeti időszakában épült tanyát őrzött meg a napjainkig. Ezek közül még ma is több hordozza a korabeli építésmódot, anyaghasználatot, hangulatot: egyenes, büszke

nyeregterületükkel, elvértve nádfedésükkel, tornácaikkal, vakolt fehér falukkal a múlt egy pillanatának őrzői. Az udvaron bólogató gémeskút sokszor már csak díszítés, de a tanyavilág összképének meghatározó eleme. Helyi védett érték az Iskola utcáról megközelíthető Juhásztanya, mely kora mellett formai megoldásai miatt is kiemelt értéket képvisel.

Felsőlajos településszerkezeti szempontból három fő részre tagolható:

- beépített (lakó)terület központjában létesített templommal
- gazdasági, ipari területek: az eredeti gazdasági terület, azaz a volt Almavirág Mezőgazdasági Szakszövetkezet területe, majd az újabb bővítések a Fő utca mentén és végül a Márka ipartelep
- természeti területek tanyás beépítéssel

3. Infrastruktúra helyzete

3.1. Közút

Felsőlajos közlekedés-földrajzi helyzete kiváló, településünk közigazgatási területét átszeli a Budapestet Szegeddel összekötő 50. sz. főút. Az M5-ös autópályára legközelebb a lajosmizsei csomópontoknál lehet feljutni. Az M8-as autópálya tervezett Lajosmizse mellett elhaladó nyomvonalának kiépítése tovább erősítheti községünk kedvező logisztikai adottságait, társadalmi-gazdasági vonzerejét.

Felsőlajos belterületén jelenleg a következő utcák nem rendelkeznek szilárd burkolattal:

- ↪ Málna u.
- ↪ Akácfa u.
- ↪ Jonatán u.
- ↪ Kertész u.
- ↪ Körtefa u.
- ↪ Liget u.
- ↪ Diófa u.
- ↪ Nyírfu u.
- ↪ Hársfa u. egy része
- ↪ Nap u. egy része
- ↪ Fő u. egy része

A belterületi utak egy része nincs burkolattal ellátva, ezek burkolása mindenképpen megoldandó feladat. A már burkolattal rendelkező utak felújításra szorulnak. Fontosnak tartjuk a járdaépítés folytatását.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

- ↪ *Belterületi földes utcák szilárd burkolattal való ellátása*
- ↪ *Szilárd burkolatú utak felújítása*
- ↪ *Járda építése*
- ↪ *Kerékpárút-hálózat kiépítése a Pest megyei Táborfalva község irányába. A fejlesztéssel megvalósul Bács-Kiskun és Pest megye kerékpárúttal való összekapcsolása, hiszen Lajosmizsétől Dabásig összefüggő kerékpáros közlekedési feltétel is biztosított lenne.*

A Lajosmizséért Közalapítvány 2012. évben a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatóságához pályázatot nyújtott be 5 db, külterületi földutak javításához szükséges eszköz beszerzésére. A pályázat támogatásban részesült.

Felsőlajos Község Önkormányzata és Lajosmizse Város Önkormányzata a Lajosmizséért Közalapítvánnyal 2013. február 1. napján üzemeltetési szerződést kötöttek, melyben a tulajdonos közalapítvány az üzemeltetési szerződésben megjelölt 5 db gépet az üzemeltetők használatába adja.

Felsőlajos Község Önkormányzata 2014. március 6. napján megállapodást kötött Lajosmizse Város Önkormányzatával az eszközök bérleti díjának megfizetéséről.

Saját eszközök beszerzésére is sor került a VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 azonosító számú, „A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére – Külterületi helyi közutak fejlesztésére, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése” elnevezésű pályázati kiírásra Lajosmizse Város Önkormányzatával közösen benyújtott projekt keretében.

Fenti eszközök lehetőséget biztosítanak a külterületi földutak karbantartására.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *Mezőgazdasági úthálózat fejlesztése*

3.2. Tömegközlekedés

Felsőlajos vasúti megállóhellyel rendelkezik a Budapest-Lajosmizse vonalon. Kecskemétre jelenleg átszállással lehet eljutni, mely hosszú utazási idővel is jár. Kecskemétre ezért a Volánbusz járataival utazhat a lakosság. A járatsűrűség igyekszik figyelemmel lenni az utazási igényekhez.

A Budapest-Lajosmizse-Kecskemét vasútvonalon a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kidolgozott stratégiában jelentős fejlesztések indokoltak és remélhetőleg várhatóak, mely jelentősen érinti Felsőlajos tömegközlekedését. A vasút fejlesztése nemcsak, a több mint száz éves hagyományok miatt lenne előnyös Felsőlajos községnek, javítva tömegközlekedési adottságokat, hanem turisztikai szempontból is. Amennyiben megvalósul a stratégiai program úgy Felsőlajoson is szükséges lesz a meglévő P+R, illetve B+R parkolók fejlesztése. Az utazóközönség komfort érzetének növelése és az utastájékoztatás javítása érdekében a fedett és intelligens autóbusz megállóhely kialakítása is célszerű lenne.

3.3. Villamos energia, gáz, vízellátás

Felsőlajos villamos energia ellátottsága és a közvilágítás megoldott. A tanyák közötti nagy távolságok magas fajlagos költséget eredményeznek.

A belterületi hálózatbővítés az új lakóterület-alakításokkal összefüggésben várható a lakosság igénye és vállalása szerint.

Kiemelt cél, hogy a középületek energiateherhasználásának hatékonyságát növeljük megújuló energiaforrások bevonásával, korszerű berendezések beszerzésével. További cél, hogy a lakosság igénybe tudja venni a számára kiírt állami támogatásokat, ehhez tájékoztatást, szükség esetén segítséget nyújtson az önkormányzat. Mindezek által Felsőlajos is hozzájáruljon a Nemzeti Energiastratégia 2030 dokumentumban foglalt energetikai célkitűzések eléréséhez.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *Önkormányzati tulajdonú középületek villamos-energetikai korszerűsítése*

Felsőlajos belterületi középnyomású földgázhálózata kiépült, a hálózat karbantartását az NKM Észak-Dél Földgázhálózati Zrt. végzi. A belterületi hálózatbővítés az új lakóterület-alakításokkal összefüggésben a lakosság igénye és vállalása szerint történik.

A település vezetékes ivóvíz ellátottsága a következő utcák kivételével megoldott:

- ↪ Jonatán u.
- ↪ Kertész u.
- ↪ Vasút köz

A vízközmű üzemeltetője a Bácsvíz Zrt. A KSH adatai alapján 2018-ban a közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 51,68 %-volt.

Az ivóvíz hálózat bővítése a már meglévő hálózat fejlesztésével fog megvalósulni a lakosság igénye és vállalása szerint.

<i>Kapcsolódó fejlesztési elképzelések</i>

↪ <i>Ivóvízhálózat fejlesztése, bővítése</i>

3.4. Csatornázás, szennyvízkezelés

Felsőlajos jelenleg nem rendelkezik kiépített szennyvízcsatorna hálózattal. Az ingatlanokról a települési folyékony hulladék tengelyen kerül elszállításra, 70 %-a zárt tároló berendezésekből, míg 30 %-a nem zárt tárolókból. A települési folyékony hulladék a Lajosmizse Városi Szennyvíztisztító Telepre és a Táborfalvi Szennyvíztisztító Telepre kerül beszállításra.

Felsőlajos Község Önkormányzata Ladánybene Község Önkormányzatával csatornahálózat fejlesztési önkormányzati társulás létrehozásáról döntött „Ladánybene-Felsőlajos Szennyvíztársulás” elnevezéssel a szennyvízágazati fejlesztések hatékonyabb és célszerűbb megoldása, az Európai Unió Strukturális Alapjai Környezet és Energia Operatív Program támogatásának projekt céljára történő elnyerése, illetve felhasználása érdekében. A tervek szerint a csatornahálózat kiépítése mellett a két település közös tisztítórendszert építenek ki.

A szennyvízelvezetés műszaki megoldásánál az önkormányzat figyelembe veszi, hogy a külterületek jelentős részén gazdaságosan nem csatornázhatók az ingatlanok, ahol elő kell segíteni megfelelő és lehetőség szerint ökológiailag is előnyös közműpótlók lakossági kiépítését.

<i>Kapcsolódó fejlesztési elképzelések</i>

↪ <i>Felsőlajos község csatornahálózatának kiépítése és szennyvíztisztító telep építése Ladánybenével közösen</i>

3.5. Csapadékvíz elvezetés

A csapadékvíz elvezetése belterületi szikkasztó árokrendszerrel és a Dunavecsei Vízgazdálkodási Társulat 1967-ben kialakított csatorna-rendszerével történik.

A település belterületének csapadékvíz elvezetése csak részlegesen tekinthető megoldottnak, már kisebb esőzések is problémát okoznak, melyet a szikkasztó árokrendszer felújításával, illetve új csapadékvíz csatornák kialakításával bővíteni kell. Az önkormányzati fenntartású épületek esetében is megoldandó feladat a csapadékvíz megfelelő elvezetése, öntözési célú felhasználási megoldások kialakítása, erre a lakosság ösztönzése.

<i>Kapcsolódó fejlesztési elképzelések</i>

↪ <i>Meglévő csapadékvíz csatornahálózat felújítása, hiányzó szakaszok kiépítése</i>
↪ <i>Csapadékvíz gazdálkodás elősegítése, ösztönzése</i>
↪ <i>Nyílt árkok tisztítása, új zárt rendszer kiépítése</i>

3.6. Optikai hálózat

A településszintű növekvő igények jelentkezése miatt a település versenyképességének növelése érdekében fejlesztendő az optikai hálózat, melyet a meglévő végponttól a településen szükséges kiépíteni az optikai hálózatot.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *A meglévő végponttól a településen szükséges kiépíteni az optikai hálózatot.*

4. Hulladékgazdálkodás

Felsőlajos Község Önkormányzata kötelező közszolgáltatásként biztosítja a települési szilárd és folyékony hulladék lakosságtól történő begyűjtését, elszállítását, elhelyezését, ártalmatlanítását.

A hulladékról szóló 2012. CLXXXV. törvény értelmében minden ingatlan/telephely tulajdonosa, használója egyéb birtokosa, köteles az ingatlan/telephely fekvése szerinti településen kötelezően megszervezett, a települési szilárd hulladék szállításával, gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos közszolgáltatást igénybe venni a törvény felhatalmazása alapján készült, az adott településre irányadó helyi rendelet alapján.

Az ingatlan/telephely tulajdonosok igénybevételi kötelezettségével szemben szolgáltatási kötelezettség áll fenn. Felsőlajoson a DTkH Nonprofit Kft. köteles heti rendszerességgel, a közszolgáltatásba kötelezően bevont ingatlanok/telephelyek előtt technikai eszközével és személyzetével a veszélyesnek nem minősülő települési szilárd hulladék gyűjtése, szállítása, kezelése és ártalmatlanítása érdekében megjelenni, ezáltal kötelezően felajánlva a szolgáltatást.

Felsőlajos Község Önkormányzata egy szelektív hulladékgyűjtő szigetet működtet. Emellett az önkormányzati fenntartású intézményekben szelektíven történik a hulladék gyűjtése. A lakosságtól a közszolgáltató házhoz menő szelektív hulladékgyűjtéssel segíti a kommunális hulladék mennyiségének csökkentését. A KSH adatai alapján a lakosságtól begyűjtött szelektív hulladék mennyisége nem éri el a megyei átlagot.

A hulladékgazdálkodásban jelentkező szemléletváltás szükségességét jelzi az önkormányzat erőfeszítése ellenére időről-időre megjelenő illegális hulladék, a szelektív hulladékgyűjtő sziget nem rendeltetésszerű használata. Lakossági tájékoztatással, akciókkal, kampányokkal a keletkező hulladék mennyiségének csökkentésével lehet elősegíteni hosszú távon a hulladékbegyűjtés, elhelyezés, ártalmatlanítás költségeinek csökkenését.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *Lakossági szemléletformáló mintaprojekt bemutatása, melynek szerves részét képezi a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, az óvodai és iskolai mintaprogramok támogatása.*

↳ *Zöldhulladék gyűjtési és kezelési program átdolgozása, népszerűsítése települési szinten.*

5. Gazdasági jellemzők

5.1. Jellemző gazdálkodási tevékenység

A településre és környezetére jellemző a homokos talajra épült mezőgazdaság: gabona, szőlő, gyümölcs, szántóföldi zöldségtermesztés, valamint a fóliasátras termesztés.

Az állattartásban a sertés, szarvasmarha, nyúl és baromfi a jellemző.

A településen lakók közül többen mezőgazdasági tevékenységgel foglalkoznak, vállalkozóként, őstermelőként, illetve kiegészítő tevékenységként.

A község fekvése és hagyományai a mezőgazdasági termelésbeli elsődlegességre mutatnak. A mezőgazdaságon belüli kiugró eredményt azonban csak intenzív illetve speciális tevékenységgel lehetett a múltban és lehet a jövőben is elérni.

Az Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK) a Duna-Tisza közti Homokhátság teljes területén átfogó célkitűzésként a népesség helyben tartását, a természet degradációs folyamatainak megállítását a helyi adottságokhoz illeszkedő mezőgazdasági termelés biztonságának vízgazdálkodási, -tározási, infrastrukturális intézkedésekkel történő megőrzését, a ritkán lakott agrártérségek, tanyasi gazdaságok fejlesztését tűzte ki, a szükséges agrárszerkezetváltással, valamint a hátság kedvezőtlen vízgazdálkodásának helyreállításával.

A célkitűzés teljesítéséhez az önkormányzat az infrastruktúra fejlesztése, a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás, az alternatív energia hasznosítás mintaprojektjeivel tud hozzájárulni, továbbá a vállalkozások partnerségét, együttműködését elősegítő partnerséggel, koordinációval.

5.2. Ipari tevékenység, kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatások

Az ipari tevékenységek körében megtalálhatók a könnyűipari-, élelmiszer- és építőipari cégek. A településen nem található nagy ipari szennyező.

A településen az elmúlt tíz évben az országos trendeknek megfelelően nőtt a kereskedelem, a vendéglátás és a szolgáltatások szerepe.

Az ipari terület nagyságának növelése a Településrendezési Terv módosításával megtörtént. Az ipari területek növelésével lehetővé vált az új vállalkozások betelepülése, amelyek további munkalehetőségeket biztosítanak. Ez jelentősen hozzájárul a foglalkoztatási szint növekedéséhez.

A mezőgazdaság mellett az ipari, szolgáltatási tevékenység, az idegenforgalom fejlesztésének elősegítése lehet a fejlődés motorja, ezért Felsőlajos gazdasági életében a termelés, termékfeldolgozás és piacra juttatás alapvető jelentőségű.

5.3. Idegenforgalom, turizmus

A termelés mellett jelenleg is meghatározó jelentőségű az idegenforgalom. A turizmus elemei a tanyai vendégfogadás és lovas turizmus. A felsőlajosi idegenforgalmi és turizmus vonzerő leltárában szerepel az Új Tanyacsárda lovas és vendéglátó szolgáltatásaival, az Idilli Pihenőpark és a Krisztina Farm a hagyományörző programjaival. Idegenforgalmi látványosság a település központjában található Faluház és a Közpark, valamint a Tájház. 2015. április 4. napján ünnepélyes keretek között nyitotta meg kapuit a Magán Zoo Állat- és Szabadidőpark. Az új attrakcióval Felsőlajos komplett turisztikai csomagot tud kínálni a településre érkezők számára.

Az önkormányzat feladatának és egyben érdekének tekinti az idegenforgalmi szolgáltatók támogatását különböző projektjeik, pályázataik benyújtása során. Emellett szükségesnek tartja a lovas tanyák elérhetőségének javítását, amelyet lehetőségeihez mérten támogatni kíván.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ Turisztikai attrakciók (Tanyacsárda, Állatkert) és ipari területek megközelíthetőségének javítása az oda vezető utak szilárd burkolattal való ellátásával.

- ↪ Rekreációs övezet kialakítása – közösségi terek fejlesztése és a hozzá kapcsolódó közösségi ház fejlesztése. Játsszótér, fitnesspark, sportpálya kialakítása, illetve fejlesztése.
- ↪ Olyan programok megvalósítása a közösségi tereken, mely a népességmegtartó hatás mellett erősíti a helyi identitást, a településhez kötődést.

5.4. Településmarketing

A befektetés-ösztönzés fontos eszköze a településmarketing. A marketingeszközök tervszerű és tudatos megválasztásának célja a település versenyképességének növekedése, ezen belül a befektetések ösztönzése is.

Felsőljajos településképének, megismerésének erősítése, fejlesztése, a faluban élő, dolgozó, vagy ügyintéző emberek, vállalkozások, turisták informáltságának elősegítése egyik kiemelt feladat. Jó gyakorlat indult el az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesület égisze alatt, melynek Felsőljajos is tagtelepülése.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

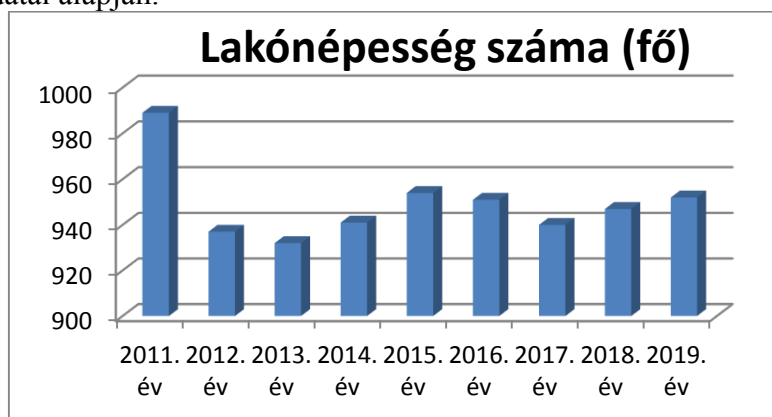
- ↪ Honlapfejlesztés, közösségi média fórumain való jelenlét
- ↪ Jelenlét kistérségi, országos rendezvényeken

6. A lakosság összetételének elemzése

1. táblázat: Felsőljajos község lakosságának száma 2011-2019. év

2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
989	937	932	941	954	951	940	947	952

A fenti táblázat alapján a lakosságszám 2012-re történő jelentős lecsökkenését követően kismértékű növekedési tendenciát mutat az elmúlt pár évben a Helyi Vizuál Regiszter lakosság-nyilvántartási adatai alapján.

1. ábra: Felsőljajos lakosságszáma 2011-2019. év

2. táblázat: A Helyi Vizuál Regiszter lakosság-nyilvántartási adatai alapján 2019. december

31. napján a korcsoportok és a nemek a következőképpen oszlanak meg:

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-14 éves	68	52	120
15-39 éves	169	142	311
40-59 éves	160	152	312
60-110 éves	99	110	209
Összesen:	496	456	952

A KSH az öregségi mutató (60-x évesek száma 100 0-14 évesre, fő) adatai alapján Felsőlajos is idősödő település. Az öregségi mutató 2010-ben 118,065 volt, 2015-ben ez az érték 168,595, míg 2018-ban 177,311.

A munkanélküliség főbb adatai

3. táblázat: Regisztrált munkanélküliek száma 100 munkaképes korú lakosra (fő) Felsőlajoson 2015-2018. év között

	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Regisztrált munkanélküliek száma 100 munkaképes korú lakosra (fő)	5,405	5,714	4,677	3,728

Forrás: KSH

A fenti táblázat adatai azt mutatják, hogy 2016. és 2018. év között folyamatos csökkenés figyelhető meg a regisztrált munkanélküliek számában. 2016. évhez viszonyítva 2018. évre 34 %-ot meghaladó mértékben csökkent a regisztrált munkanélküliek száma Felsőlajoson.

7. Oktatás, nevelés, egészségügy, szociális ellátás

7.1. Nevelés, oktatás

Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő-testülete és Felsőlajos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2013. július 1. napjával létrehozta Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulást a köznevelési és egészségügyi feladatok racionálisabb, gazdaságosabb, magasabb színvonalon történő ellátása érdekében. A Társulás két intézményt tart fenn. A Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsődét és Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézményét. Az óvoda tagintézményei: Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Szent Lajos utcai Tagintézmény (6050 Lajosmizse Szent Lajos utca 19.), Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Rákóczi utcai Tagintézmény (6050 Lajosmizse Rákóczi u. 26.) és Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőlajosi Tagintézménye (6055 Felsőlajos, Óvoda utca 2.)

7.1.1. Óvodai nevelés

A Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőlajosi Tagintézménye 2019. október 01-jei statisztikai adatai szerint a tagintézménybe 55 gyermek járt, ebből 41 fő felsőlajosi lakos.

A gyermekek közül 5 fő sajátos nevelési igényű, 5 fő beilleszkedési magatartás zavaros, 8 fő nevelésbe vett.

Az óvoda a főúttól könnyen megközelíthető, a település központjában található. Az épülethez parkosított, nagy udvar tartozik.

Az óvoda ötven férőhelyes, két részben osztott csoporttal működik: kis-középső, és nagy-középső. Helyi nevelési programjuk választásához figyelembe vették a helyi adottságokat, a fenntartó elvárásait, a szülők igényeit, de legfőképpen a gyermekek érdekeit.

Így esett választásuk a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programra.

A Tagintézmény a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Differenciált, egyéni nevelés biztosított. A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése.

A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi és népi hagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása is feladatuk.

Kiemelt figyelmet fordítanak környezetük ápolására, gondozására. Harmadszor is elnyerte a Tagintézmény a „Zöld Óvoda” címet.

Ennek a címnek megfelelően érzékeltetik a gyerekekkel, hogy milyen nagy az ember felelőssége környezetünk megóvása szempontjából.

Itt a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozására (pl. szelektív hulladékgyűjtésre, komposztálás alapjainak megismerésére, műanyag csomagolóanyagok kiiktatására, tudatos vásárlói magatartásra, újrahasznosítás fontosságának megismertetésére, takarékos vízhasználatra és csapvízfogyasztásra) törekszenek.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

7.1.2. Bölcsőde

Felsőlajos község jelenleg bölcsődei ellátást biztosító intézménnyel nem rendelkezik. A község lakosainak körében már évek óta igényként merült fel a bölcsődei ellátás biztosítása, melyre pályázat keretében most nyílt esélye a településnek a TOP-1.4.1-19 kódszámú, Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése című felhívásra benyújtott támogatási kérelem alapján.

A felmerülő igényekre és a rendelkezésre álló lehetőségek figyelembe vételével egy 14 férőhelyes bölcsődei csoport létrehozására vállalkozik a település, a lehető legköltséghatékonyabb módon.

A leendő bölcsőde fenntartója az Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőlajosi Tagintézménye.

A népességadatok alapján bölcsődés korú gyermekek száma folyamatosan növekszik, a családok részéről pedig nagyobb igény mutatkozik arra, hogy a gyermeket nevelő nők

mihamarabb visszatérjenek a munkaerőpiacra, akár részmunkaidős foglalkozás keretében. A település részéről pedig a bölcsőde kialakításával további cél a település népességmegtartó képességének, a fiatal, képzett munkaerő megtartó lehetőségeinek növelése.

A bölcsődei nevelés – gondozás célja a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag bölcsődei élet megszervezése, ahol a szakszerű nevelés – gondozás családias, derűs, nyugodt légkörben zajlik, biztosítva a gyermek fejlődéséhez szükséges változatos feltételeket. Az intézmény tervezett akadálymentes fejlesztése az egyenlő esélyű hozzáférés mellett hosszú távon szeretné biztosítani a versenyképes tudás megalapozásának mindenki számára elérhető, korszerű intézményi feltételeit. A fejlesztés hozzájárul a régió belüli társadalmi kohézió megvalósításához, hiszen előtérbe helyezi az integrált oktatást, ezáltal a fejlődés korai szakaszában is kialakítja a gyermekekben a toleranciát.

A korszerű bölcsőde megteremtése a település hosszú távú versenyképességéhez járul hozzá.

7.1.3. Iskolai oktatás

Felsőlajos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 35/2012. (IX. 24.) számú határozatával döntött arról, hogy az önkormányzat illetékességi területén lévő, saját tulajdonában álló valamennyi, az állami intézményfenntartó központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyonnak a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 76. §-a szerinti működtetését nem vállalja.

Fentiek értelmében a Lajosmizsei Fekete István Sportiskolai Általános Iskola Felsőlajosi Tagintézménye működtetője és fenntartója 2013. január 1. napjától a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, azonban az önkormányzat szorosan együttműködik az iskolával.

A Felsőlajosi Tagintézmény méreteiből adódóan kisiskola, mely gyermekszerető, családias, közvetlen, és barátságos légkörének köszönhetően kedvelt a környék lakosai körében. Az Örkényi Cziffra György Művészeti Iskola kihelyezett tagozata szintetizátortanulási lehetőséget biztosít a zene iránt érdeklődő diákok számára. Az iskolai könyvtár a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár szolgáltató helyeként működik, és a településen közkönyvtári feladatokat is ellát.

A gyerekek számára olyan környezetet, oktatást-nevelést igyekszik az intézmény biztosítani, amelyben hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések, a környezettudatos életmód és a tágabb spektrumú művelődési tartalmak, lehetőségeket teremtve mind a tehetséges, mind az egyéni bánásmódot igénylő tanulóknak megfelelő előre haladásukhoz, személyiségfejlődésükhöz.

Az iskola célja, hogy tanulóiknál interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást eredményező, döntéshozásra, konfliktuskezelésre és megoldásra alkalmas készségeket alakítsanak ki. Kiemelten fontos feladatuknak tartják, hogy a gyerekek környezet- és természetszeretetét formálják, megszilárdítsák, valamint az egészséges életmódra nevelés mellett a nemzeti hagyományok megismertetése, a magyarságtudat, a hazaszeretet kialakítása példa értékű. Színvonalas rendezvényeikkel, gazdag iskolai élettel, a változatos szakköri lehetőségek, a kulturális rendezvények látogatásának, az iskolai,- és úszótáborok, tanulmányi versenyek, öko-, és gyerekprogramok szervezésével, a Szülői Munkaközösséggel szorosan együttműködve a családias légkör megtartását szeretnék biztosítani.

Az elmúlt évek beiskolázási adatai a következőképpen alakultak:

<i>Beiskolázás</i>		Össz. létszám
Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2016/2017	21	79
Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2017/2018	17	70
Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2018/2019	16	69
Az intézménybe jelentkezett tanulók száma 2019/2020	22	71

Az intézménybe csak alsó tagozatos gyermekek járnak, évfolyamonként egy osztály, felső tagozaton a tanulók az anyaiskolában folytathatják tanulmányaikat. A diákok első osztálytól tanulnak angol nyelvet. A tanulmányi átlageredmények magas színvonalú, minőségi oktatásról árulkodnak.

A Felsőlajoson élő tanköteles gyermekek 100%-a a tagintézményben végzi el az általános iskola 1-4. osztályát. Ezen felül a környékbeli településekről is fogad az iskola diákokat.

Az iskola fennállásának 40. évfordulója alkalmával az iskola udvarán társadalmi összefogással, és pályázaton nyert pénzből egy szép „Ökopark” került kialakításra. Ez szolgál a gyermekek szabadidős tevékenységének színteréül, valamint a mintegy 1000 db, 40 fajta növény az egészséges környezet biztosításán túl a gyermekek környezeti ismereteinek bővítését is elősegíti. 2006-ban majd 2009-ben is elnyerte az iskola az Ökoiskola címet, 2012-ben pedig Örökös Ökoiskola lett.

2019 nyarán sor került az iskola energetikai korszerűsítésére, mely során az iskola épületének külső hőszigetelése és a külső nyílászárók cseréje is megtörtént, az elavult fűtési rendszert új központi fűtés váltotta ki, valamint az épület akadálymentesítése is megvalósult.

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, audiovizuális és digitális anyagokkal, segédletekkel, amelyek a hatékony munkánkhoz szükségesek. Mind a négy osztályterem rendelkezik interaktív táblával. Az intézmény minden pedagógus számára saját laptopot biztosít, ami nagyban megkönnyíti az órákra való felkészülést, valamint az adminisztrációs feladatok ellátását. A taneszköz ellátottság átlagosnak mondható, mely a fejlődést követő, folyamatos fejlesztést igényel. A közelmúltban elkészült az iskola honlapja is, ezt azonban még kevesen látogatják. A kívülállók számára kevés információ áll rendelkezésre az iskola életéről, tevékenységéről. Szükség lenne a honlap folyamatos frissítésére, illetve egy hivatalos Facebook oldal létrehozására.

Önkormányzatunk kiemelt feladatának tekinti az oktatásban jelenleg biztosított magas színvonal megtartását és fejlesztését.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *Óvoda épületének fejlesztése, bölcsődei ellátás biztosítása.*

7.2. Egészségügyi ellátás

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §. (1) bekezdése sorolja fel az egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatokat, amelyek:

- háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola-egészségügyi ellátás.

Az egészségügyi, gyermekjóléti és szociális ellátások többségének biztosítása Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás társulási megállapodása alapján Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye útján valósul meg, így a védőnői ellátás, a központi ügyeleti ellátás, valamint számos szakellátás igénybevétele. A háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ellátást egészségügyi ellátási szerződések útján biztosítjuk.

Felsőlajoson gyógyszertár jelenleg nem működik. A legközelebbi gyógyszertár Lajosmizsén található.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *Fogászati és háziiorvosi rendelők további infrastrukturális fejlesztése. Az ellátáshoz kapcsolódó új, korszerű eszközök beszerzése.*

7.3. Szociális ellátás

A családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, gyermekjóléti szolgáltatás, házi segítségnyújtás, étkeztetés és nappali ellátás Lajosmizsén és Felsőlajoson közösen működik. A mikrotérségen belül Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás útján Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye látja el a feladatokat.

A Képviselő-testület 2009. februárban döntött először arról, hogy vállalja a közösségi ellátások (szenvedélybetegek közösségi ellátása, pszichiátriai betegek közösségi ellátása és szenvedélybetegek alacsonyküszöbű közösségi ellátása) biztosítását. 2009. évtől folyamatosan biztosítja ezen ellátások fedezetét költségvetésében és ezzel párhuzamosan a feladat ellátására feladat-ellátási szerződést kötöttünk a Főplébániai Karitás Alapítvány RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálattal.

Felsőlajos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2013. december 16. napján a 74/2013. (XII. 16.) határozatával döntött, hogy a Főplébániai Karitás Alapítvánnyal határozatlan időre feladat-ellátási szerződést köt a pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek közösségi ellátására, valamint a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű közösségi ellátására vonatkozóan finanszírozási kötelezettség nélkül.

Felsőlajos Község Önkormányzata 2019. december 16. napján együttműködési megállapodást kötött a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Dél-alföldi Régiójával. A megállapodás alapján a Magyar Máltai Szeretetszolgálat módszertani segítséget nyújt a térségi foglalkoztatás helyzetének javításához, a gazdasági élet résztvevői közötti együttműködés kialakulásához, a foglalkoztatási feszültségek kezeléséhez, a vállalkozási tevékenység élénküléséhez, továbbá új munkahelyek teremtéséhez, valamint a foglalkoztatásból kimaradt inaktív személyek visszaintegrálásához a munka világába. A Szeretetszolgálat továbbá részt vállal a hátrányos helyzetűek segítésében, egészségügyi szűrővizsgálatok szervezésében, ifjúsági programok szervezésében is.

7.4. Falu- és tanyagondnoki szolgálat

A falu- és tanyagondnoki szolgáltatás bevezetésével az önkormányzat szeretné a hátrányos helyzetű, szolgáltatáshiányos külterületen élők esélyegyenlőségét növelni, az ott élők életfeltételeit javítani, a közszolgáltatásokhoz való hozzájutást és a szociális alapellátások kiépítését elősegíteni, a tanyákon élők szolgáltatási funkcióinak bővítése, közösségfejlesztés, valamint a jobb életminőség elérése érdekében. Cél továbbá igény szerint a kistérségi közlekedési szolgáltatásokban való részvétel. Az önkormányzat a Magyar Falu Program keretében „Falu- és tanyagondnoki szolgálat támogatása” című alprogramban meghirdetésre kerülő pályázati forrás igénybevételével tervezi a szolgáltatás bevezetését.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

- ↳ Szociálisan rászoruló családok segítése és támogatása, falu- és tanyagondnoki program elindítása.

8. Közművelődés, kultúra, sport

8.1. Falunap, rendezvények

Felsőlajos Község Önkormányzat 2003. óta minden évben megszervezi a Falunapot. A kulturális rendezvény az egyetlen jelentősebb rendezvény jelenleg a község életében, ami nagy népszerűségnek örvend. 2011 áprilisában Felsőlajos Község Önkormányzata elfogadta az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló rendeletét, melyben rögzítette június 25-ét, mint helyi ünnepnapot, és az ahhoz kapcsolódó „Felsőlajosi Falunapok” rendezvényt.

Ami az állandó rendezvényeinket illeti, évente kerül megrendezésre az idők napja, ezen kívül ünnepi és iskolai rendezvények, tanulmányi versenyek, bálók és mulatságok.

Fenti rendezvényeket a továbbiakban is színes programokat biztosítva kívánjuk megszervezni.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

- ↳ *A települési helyi identitást erősítő rendezvények, kulturális örökségek megismerésére és megőrzésére irányuló programok megvalósítása. A rendezvénysorozat fő témája a hagyományőrzés.*
- ↳ *A rendezvények helyszínéül szolgáló terem felújítása a Faluház épületében*

8.2. Helyi civil szervezetek

Felsőlajos Község Önkormányzata támogatja a helyi civil szervezeteket. Támogatást nyújt éves működési költségeikhez, ill. esetenként megvalósítandó projektjeikhez.

Önkormányzati támogatásban részesülő civil szervezetek:

Felsőlajosi Polgárőr Egyesület

Felsőlajosi Templomért Alapítvány

Iskoláért, Gyermekéért Alapítvány

A Felsőlajosi Polgárőr Egyesület 51 aktív taggal nagyon sokat tesz a település közbiztonságáért, a lakosság biztonságérzetének növeléséért. A mindennapos szolgálatok mellett a Faluház és az iskola felújításakor nagy részt vállalt az intézmények őrzésében. A falunapi rendezvény biztosításában számíthatnak más települések segítségére, amit viszonzni

is szoktak, így a lajosmizsei és a ladánybenei rendezvényeken szívesen kísérik a kollegákat. 2019-ben több helyről kaptak támogatást, többek között Felsőlajos Község Önkormányzatától, magánszemélyektől, valamint az Országos Polgárőr Szövetségtől. Ezekből a támogatásokból a tagoknak négyfunkciós téli kabátot vásároltak. Felsőlajoson lévő polgárőrség minden napos jelenléte valamint a Lajosmizsei Rendőrőrsrel való közös, és jó együttműködés nagymértékben hozzájárul a település eredményes közbiztonsági statisztikájához. A polgárőrség legfontosabb célja továbbra is a helyi közrend és közbiztonság védelme, a bűnmegelőzésben való közreműködés, az állampolgárok személyi biztonságának védelme, az állami, önkormányzati és állampolgári vagyonvédelem elősegítése, a lakossági biztonságérzet növelése, a lakosság és a bűnüldöző szervek közötti bizalom és együttműködés erősítése. A Magyar Turisztikai Ügynökség 2019 évben Felsőlajos Község Önkormányzata részére a polgárőrség által végzett kiemelkedő közösségi munkáért elismerését fejezte ki.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *A települési civil szervezetek további támogatása, további civil összefogások ösztönzése.*

8.3. Könyvtár

Felsőlajos 2005. július 1-én csatlakozott a Bács-Kiskun Megyei Könyvtárellátási Szolgáltatáshoz, így a települési önkormányzat kötelező feladatát, a nyilvános könyvtári szolgáltatás biztosítását a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtárral megkötött megállapodás alapján látja el.

Felsőlajoson a könyvtár jelenleg az iskola épületében, egy oktatásra és napközire is használt tanteremben kapott helyet. Ez a megoldás sem az iskolának, sem a könyvtárnak nem megfelelő, hisz a tanítási órák, illetve a délutáni elfoglaltságok miatt a helyi lakosság nehezen fér hozzá a könyvekhez. Ez a tér szinte kizárólag a könyvek kölcsönzésére ad lehetőséget, esetleg a gyerekek számára tudunk szervezni író-olvasó találkozót, foglalkozásokat. A terem megközelítésére csak az iskolai folyosókon keresztül van mód, közvetlen bejárat nincs.

Az Önkormányzat folyamatosan kereste a fejlődési lehetőséget, pályázatok, egyéb pénzforrások bevonásával végül megtalálta a megfelelő helyszínt. A könyvtár új helye a nemrég felújított Faluházban lesz. A Faluház energetikai felújítására közel 36 millió forintot költött a község önkormányzata. A beruházás költségeit a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program pályázatán elnyert száz százalékos vissza nem térítendő támogatás fedezte. A munkálatok során megvalósult az épület homlokzati falainak hőszigetelése, a külső és belső nyílászárók cseréje, valamint a padlásfödém szigetelése. A szakemberek mindemellett akadálymentes mosdót és parkolót is kialakítottak.

Az új helyen a könyvtár szerves részeként kialakítandó közösségi foglalkoztató és kiállító térrel együtt 80 m²-es alapterületen nyílik mód a nyilvános könyvtári szolgáltatások igénybevételére. A település központi elhelyezkedés, az akadálymentesített, főutcára nyíló bejárat mindenki számára elérhetővé teszi a könyvtárat.

A tágas, átlátható, a kor igényei szerint kialakított terekben már minden korosztály otthonra találhat. Az új, korszerű polcokon elhelyezett állomány szinte csak új dokumentumokból áll, hiszen 2005 óta a jelentős állománybővülés mellett folyamatos az állomány gondozása, az elavult dokumentumok kivonása. A könyvtár jelenleg 6309 darab dokumentummal rendelkezik. A gyermekrészen a legkisebbeket válogatóláda, kisméretű asztal, székek, tárolásra is alkalmas gyerekpadok várják majd a tervek szerint. A kisebb-nagyobb fiatal és idősebb közösségek igényeinek a könnyen átrendezhető foglalkoztató tér ideális. A megújuló környezetben, reméljük, egyre népszerűbb lesz a helyben használat is, erre a folyóiratpolc mellett elhelyezett olvasóasztal, a babzsákfotel, párnák nyújtanak kényelmes megoldást. Az

információs szolgáltatások bővítését a meglévő és a pályázat keretében beszerezni kívánt számítástechnikai eszközök biztosítják.

A könyvtári szolgáltatást egy teljes munkaidős könyvtári és közösség-szervező alkalmazott látja majd el, természetesen az ő munkaterülete, a könyvtáros asztal is kialakításra kerül.

Mindezekkel a változásokkal egy teljes megújulást tudnánk megvalósítani, ami alap lehetne a könyvtár igazi közösségi és információs helyé fejlesztéséhez, a lakosságnak nyújtott szolgáltatások jelentős bővítéséhez, miközben természetesen az iskolai könyvtári funkciókat is biztosítjuk a továbbiakban is.

A Faluház épületén megvalósult energetikai felújítást követően a következő fejlesztési lépés a könyvtár megfelelő kialakítása érdekében, hogy újabb helyiség kerüljenek összenyitásra ezzel növelve a könyvtári ellátáshoz szükséges helyet.

Felsőlajos Község Önkormányzata 30/2019. (VII.29.) határozatával úgy döntött, hogy a jelenleg az iskola épületében működő nyilvános könyvtárat az optimálisabb működési feltételek biztosítása érdekében áthelyezi a Faluház épületébe és ezzel együtt pályázatot nyújt be az önkormányzat által fenntartott könyvtár nyilvános szolgáltatási tereiben elhelyezett új bútorok, kiegészítő berendezések beszerzésére a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiumához maximum bruttó 3.500.000 forint támogatási összegre. A benyújtott pályázat keretében 2.936.116 összegű támogatást nyert a település 2019. évben. A 31/2019. (VII.29.) határozatával döntést hozott arról is, hogy a szükséges átalakítási munkálatokat is felméri, megtervezi. Jelen program elkészítésekor már ismert, hogy a Magyar Falu Program keretében „közösségi tér ki-/átalakítása és foglalkoztatás” című alprogram által biztosított pályázat keretében támogatás igényelhető a könyvtár optimálisabb kialakítására.

A jelenlegihez képest 54 m²-rel nagyobb területen fog működni a könyvtári szolgáltatás, mely lehetővé teszi a mai kornak megfelelő színvonalú ellátás biztosítását és új programok, klubok és szakkörök szervezését, létrehozását.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *Könyvtár, információs és közösségi hely kialakítása a Faluházban*

8.4. Közösségi színtér fejlesztése

Felsőlajos Község Önkormányzata a könyvtár kialakítása mellett fejleszti a Közösségi Színtérnek helyet biztosító Faluház épületét annak érdekében, hogy kislétszámú, illetve nagyobb csoportok befogadására képes közösségi tereit felújítja. Ezzel is lehetőséget kíván biztosítani a lakosság valamennyi korosztályának programok, klubok és szakkörök létrehozására, működtetésére. Ennek keretében új burkolatot és festést kap a nagyterem. Új eszközök beszerzésével bővíteni kívánja az önkormányzat az élethosszig tartó tanulást, becsábít újabb közösségeket ezzel is fejlesztve a társadalmi kapcsolatokat, illetve az idősebb korosztály is segítséghez juthat a számítógép használathoz, e-ügyintézéshez. Cél továbbá, hogy az idősek a hagyományokat átadják a fiataloknak, ezzel fenntartva a hagyományokat.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

↳ *Közösségi színtér kialakítása, működtetése*

↳ *Klubok, szakkörök létrehozása, művelődő közösségek létrejöttének segítése*

↳ *Rendezvények, előadások szervezése*

8.5. Sport

A település több évtizedes múltra visszatekintő hagyományokkal rendelkezik a lovas sportok területén, melyek mára sajnos megszűntek. A versenyzők korábban évente megszervezték az Amatőr kettes fogathajtó bajnokságot az önkormányzat támogatásával, mely regionális hírű rendezvény volt. Országos eredményeket mutatott fel a felsőlajosi lovastorna csapat.

Amatőr sportkörök működnek, mely keretei között kispályán futballozhatnak a mozogni vágyók.

A Felsőajosi Hobbi Kutyasuli hetente két alkalommal tréningezi a falu és a környező települések házi kedvenceit, kikapcsolódást nyújtva a gazdáknak és családtagjaiknak egyaránt. Rendszeresen tartanak bemutatókat is.

A Faluház helyet biztosít a helyi lakosok szerveződésében működő asztalitenisz csoportnak.

Az önkormányzat tulajdonát képező ingatlanban a mozogni és erősödni vágyók részére kondigépek és fitnesz eszközök állnak rendelkezésre.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

- ↪ *Sportpálya fejlesztése kültéri felnőtt játszótér kialakításával*
- ↪ *Lovassport hagyományok felélesztése*
- ↪ *Labdajátékok népszerűsítése, támogatása*
- ↪ *Minden korosztály számára csoportos mozgási lehetőség biztosítása (pl: néptánc, társastánc, jóga, aerobik, zumba)*

9. Környezetvédelem, zöldterület

Felsőajoson a szellős beépítésnek köszönhetően nem vált jellemzővé a helyhiány és a gépkocsik egyedulalma. Minden felület, ami nem zöld felület fokozza klímakockázatot már helyi szinten is éreztetve a levegőt felforrósító hatását. A tágas utcák lehetőséget adnak arra, hogy fasorok telepítésével igényesebb, klímatudatosabb és egységes látványt biztosító lakókörnyezet legyen kialakítva. A növényzet további szerepet is betölt a település klímájának szabályozásában, megköti a port, időben késlelteti a lehulló csapadékot, nyáron árnyékot ad és hasznosítja a csapadékot.

2005 áprilisától bevezetésre került Felsőajoson a szelektív hulladékgyűjtés. Pályázati lehetőség útján 1 db gyűjtőszigetet helyeztünk el a lakosság részére.

2006. június 1-től határozatlan időre megállapodást kötött Felsőajos Község Önkormányzata a DESIGN Termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft-vel térítésmentes szárazelem begyűjtésre és ártalmatlanításra.

Az általános iskola és az óvoda nevelési programjának szerves része a környezetvédelem.

Felsőajos Község Önkormányzata a korábbi években is kiemelt figyelmet fordított a zöldterület karbantartására. Önkormányzat feladatának tekinti, hogy élhetőbb, barátságosabb, zöldebb környezetet alakítson ki a település lakosai számára.

Felsőajos több éve eredményesen vesz részt a Virágos Magyarország környezetszépítő versenyen, mellyel az élhető falu létrehozása és fenntartása a célkitűzés.

A Let's Clean Up Europe! részeként megrendezésre kerülő TeSzedd akción felül az önkormányzat évről-évre szervez saját szemégyűjtési akciót, melyen különböző helyszíneken,

közel 50 felsőlajosi lakos, idősebbek és fiatalok, diákok szedik a szemetet, tisztítják meg környezetünket. Célunk a program népszerűsítése.

10. Temetkezés

Felsőlajos jelenleg nem rendelkezik temetővel, a hagyományok szerint Lajosmizse városban történik a temetkezés. A 2010-ben jóváhagyott Településrendezési Terv lehetőséget ad a temető helyének kialakítására.

11. Térségi összefüggések, közigazgatás

A kistelepülést 1986. január 1. napjától a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Felsőlajos néven községgé alakította.

Az akkor még Lajosmizse nagyközségből kivált település az önállósodás után sem szakította meg az együttműködést az önkormányzati közigazgatás rendszerének kialakítása kapcsán az anyatelepüléssel, hiszen közös körjegyzőséget hoztak létre, majd Lajosmizse várossá válását követően a két település körjegyzői feladatokat ellátó városi jegyző irányításával tartotta fenn közös hivatalát.

Az önkormányzat feladatainak hatékony ellátása érdekében már 1991 szeptemberére felépült a többfunkciós Faluház, melyben helyet kapott az orvosi rendelő, a posta, a takarékszövetkezet és az önkormányzati hivatal is. Az évek során a lakossági igényekkel összhangban az épület további funkciónak is helyet ad még ma is (közösségi tér, kulturális események és rendezvények helyszíne).

A hivatali feladatellátás, a köznevelés, az oktatás és az egészségügy, valamint a szociális feladatok is a szomszédos kisvárossal közösen kerültek megszervezésre, ellátásra racionalizálva ezzel működtetésüket.

A település vezetősége mindvégig arra törekedett, hogy Felsőlajos élhető falu legyen. Ennek érdekében folyamatosan lehetőségeket biztosított az önkormányzat a vállalkozásoknak a fejlődésre, letelepedésre elősegítve ezzel is a helyi lakosság megtartását.

Az elmúlt 5 évben a Terület és Településfejlesztési Operatív Programnak köszönhetően az óvoda, az iskola és a Faluház fejlesztésére is lehetőség nyílt. Az elkövetkező időszakra újabb célok kerültek kitűzésre: bölcsőde építése, könyvtári és közművelődési feladatellátás fejlesztése (új könyvtári helyiség, közösségi színtér létrehozása).

Az új önkormányzati törvény hatályba lépését követően is Lajosmizsével közösen kerül ellátásra az önkormányzati hivatali feladat és társulás keretében pedig a köznevelési, egészségügyi és szociális ellátás.

A Lajosmizsei Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzői Irodájának Igazgatási Csoportjából 1 fő és az Adó Csoportból 1 fő látja el feladatait Felsőlajoson a Faluházban. Így az adott ügyek elintézése könnyebb, gyorsabb az itt élők számára.

Célkitűzés a modern és szolgáltató közigazgatás magas színvonalú megjelenítése, az e-ügyintézés népszerűsítése, ugyanis a lakosság a hivatalban szerzett tapasztalatai alapján is véleményt alkot az önkormányzat munkájáról.

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések

- ↳ *Faluház:* a közösségi színtér kialakítása, több funkció mellett lehetővé kell tenni az elektronikus ügyintézéshez való hozzáférést, az alkalmazásokhoz kapcsolódó tájékoztatások, képzések szervezésével is.

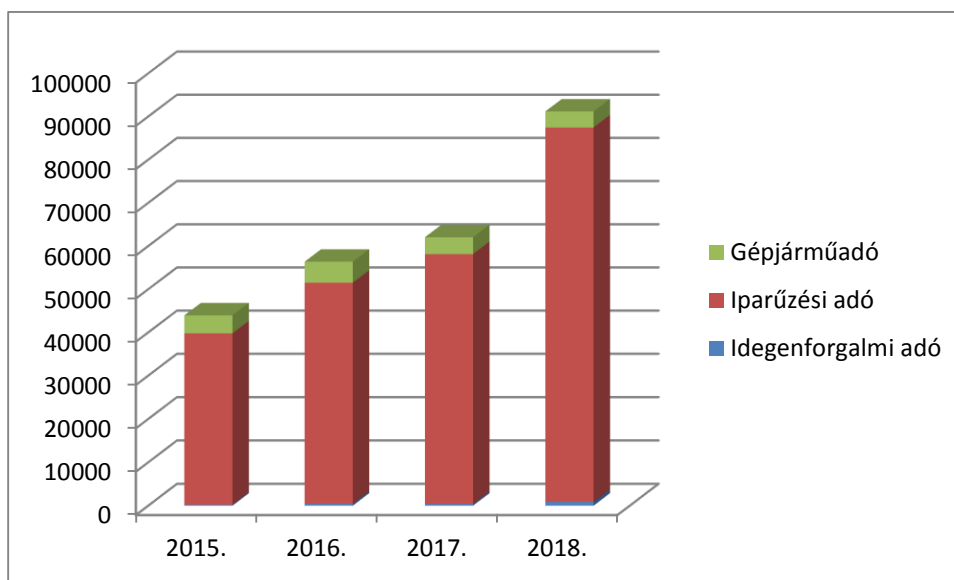
12. Önkormányzati adóbevételek alakulása 2015-2018. években

4. táblázat: A 2015 és 2018 között befolyt adóbevételek (e Ft)

Adónemek	2015.	2016.	2017.	2018.
Idegenforgalmi adó	242	448	419	889
Iparüzési adó	39551	51070	57729	86576
Gépjárműadó	4148	4855	3893	3713
Összesen	43941	56373	62041	91178

Forrás: Saját összeállítás zárszámadási adatok alapján

2. ábra: A 2015 és 2018 között befolyt adóbevételek (e Ft)

Forrás: Saját összeállítás zárszámadási adatok alapján

Fenti táblázat alapján elmondható, hogy az idegenforgalmi adó jelentős ütemben növekedő tendenciát mutat, mely a korábbi időszak értékeit (2011. évben 24.000.- Ft) is figyelemmel kísérve még dinamikusabb. Az önkormányzat bevételei között azonban így is csekély mértékű.

Az iparüzési adóbevételek folyamatos növekedése mellett mutatkozó, 2018. éves ugrásszerű emelkedést a Márka Üdítőgyártó Kft. termelésének megkezdése eredményezi. A 4 legnagyobb iparüzési adót befizető vállalkozás iparüzési adójának összege 66.164 e Ft (2018. évi bevallás alapján). Ez a 4 vállalkozás fizeti be az összes iparüzési adó 76 %-át, ami az önkormányzat összes bevételének 36 %-a, az adókból származó bevétel 89 %-a.

A gépjárműadó bevételek 2016. évet követő csökkenése a gépjárműpark előregedésével magyarázható.

Adó- és költségvetési politika

A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki a 40/2020. (III.11.) Korm. rendeletével 2020. március 11-étől. Ezzel a veszélyhelyzettel összefüggő sajátos szabályokat állapított meg az Országgyűlés – a 2020. március 31-étől hatályos – a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvénnyel.

A Gazdasági Program meghatározott célkitűzéseinek elérését bizonytalanná teszi a jelenlegi járványveszély által kialakuló gazdasági válság. A gazdaság teljesítő képességére gyakorolt negatív hatás miatt önkormányzati adóbevételek csökkenésére lehet számítani, figyelemmel arra is, hogy az adóbefizetés kapcsán is születtek átmeneti rendelkezések. 2020. évben a Kormány döntése alapján az önkormányzatok a gépjárműadó bevételeinek teljes átadását is elrendelte, ami szintén bevétel kiesést eredményez.

Az önkormányzat fontosnak tartja a helyi adópolitikai célkitűzések megfogalmazását, mivel jelentősen befolyásolja a településen keletkező saját bevételeket, illetve hatással van a településen élő magánszemélyek és vállalkozások anyagi terheire.

A helyi adók esetében az Önkormányzat Képviselő testülete az adóztatást úgy kívánja kialakítani, hogy az egy meghatározott stabilitás, állandóság mellett folyamatosan az Önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos is legyen az adózói kört illetően.

Az adóbevételek növelése érdekében az Önkormányzat képviselő testülete:

- minden évben, a költségvetés előkészítése, megalapozása során megvizsgálja a helyi adóztatás által nyújtott bevételszerzési lehetőségeket, felülvizsgálja a helyi adó mentességeket, kedvezményeket, a helyi adó mértékét,
- adónemeket összehasonlítva dönt a bevezetendő, illetve fenntartandó adókról, az adórendelet módosításokról,
- csak olyan adórendeletet fogad el, amelyek mind a lakosság, mind a vállalkozások számára még elviselhető anyagi terhet jelentenek,
- figyelmet fordít, hogy az adóalanyok teljes köre adóztatásra kerüljön, ennek érdekében fokozottan figyelemmel kíséri az adóalanyi kör adó bejelentési kötelezettségének teljesítését,
- fokozott figyelmet fordít arra, hogy az adózók fizetési morálja javuljon, ennek érdekében rendszeresen tájékozik az adókintlévőségek nagyságáról, a beszédre tett intézkedésekről, illetve a szükséges adóvégrehajtási szankciók alkalmazásáról, valamint a behajtás hatékonyságáról,
- a befizetések ösztönzése céljából gondoskodik az adózók tájékoztatásáról, közvetlen kapcsolattartásra törekszik az adózókkal
- adófelderítés hatékonyságának növelése érdekében ellenőrzéseket végez

Támogatott projektek 2015-2020. között

Pályázó neve / Projekt megnevezése:	Támogatási döntés / Támogatói okirat dátuma	Megítélt támogatás (HUF)
Az adósságkonszolidációban nem részesült települési önkormányzatok fejlesztéseinek támogatása 2016 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA Óvoda utca (Fő utca és Akácfa utca között) szilárd burkolattal történő kiépítése	2016.11.11	10 000 000 Ft
TOP-1.4.1-15-BK1-A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA Tornaszoba és fejlesztő szoba létesítése Felsőlajoson a Meserét Óvodában	2017.05.01	45 000 000 Ft
TOP-3.2.1-16-BK1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA A Felsőlajosi Fekete István Általános Iskola energetikai korszerűsítése	2017.12.20	40 500 000 Ft
TOP-3.2.1-16-BK1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA A Felsőlajosi Faluház energetikai korszerűsítése	2017.12.20	35 610 900 Ft
„A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére – Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése”, VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA „Külterületi utak fejlesztése, illetve gépbeszerzés Lajosmizsén és Felsőlajoson a térség fejlődése érdekében”, 1825728180	2018.03.23	87 994 256 Ft

Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma - Települési könyvtárak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése	2019.08.15	2 936 116 Ft
FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA Felsőlajos könyvtárának szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése		
Magyar Falu Program – Óvodafejlesztés MFP-FOB/2019	2019.10.25	9 399 994 Ft
FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA Felsőlajosi óvoda épület vizesblokk- és öltöző felújítása eszközbeszerzéssel		
Magyar Falu Program – Óvoda udvar MFP-OUF/2019	2019.11.11	2 405 461 Ft
FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA Felsőlajosi óvoda udvar játszótéri eszközeinek fejlesztése		
TOP-1.4.1-19-BK1-Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése	2020.03.26	144 444 000 Ft
FELSŐLAJOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA Bölcsődei férőhelyek kialakítása Felsőlajoson		

Felsőljajos Község Önkormányzatának fejlesztési elképzelései 2020-2025 között

	Projekt címe	Projektgazda	Műszaki tartalom	Beruházás összege M Ft
1.	Szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep kiépítése Felsőljajoson és Ladánybenén	Felsőljajos Község Önkormányzata, Ladánybene Község Önkormányzata	A két település teljes belterületén a szennyvízhálózat kiépítése és közös szennyvíztisztító telep létesítése.	1 000
2.	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítás, bővítése Felsőljajoson	Felsőljajos Község Önkormányzata	jelenlegi csapadékvíz elvezető rendszer felújítása, nyílt árkok tisztítása, új zárt rendszer kiépítése, mederburkolatok kiépítése.	80
3.	Közlekedésfejlesztés	Felsőljajos Község Önkormányzata	A szilárd burkolattal nem rendelkező úthálózat aszfalt burkolattal történő ellátása. Szilárd útburkolat kiépítése turisztikai attrakciókhoz és a szomszéd településhez (kb 2 km hosszban). Belterületi szilárd burkolatú úthálózat új aszfaltszőnyeggel történő ellátása.	300 500 200
4.	Faluház épületének komplex felújítása	Felsőljajos Község Önkormányzata	Az igazgatási, kulturális, egészségügyi célokat szolgáló több funkciós épület teljes belső infrastrukturális felújítása.	100
5.	Önkormányzati tulajdonú épületek energetikai korszerűsítése	Felsőljajos Község Önkormányzata	Napelemes rendszer telepítése a Faluház, Óvoda és Iskola épületére az épület elektromos áramigényének.	70
6.	Optikai hálózat kiépítése Felsőljajoson	Felsőljajos Község Önkormányzata	A meglévő végponttól a településen szükséges kiépíteni az optikai hálózatot.	50
7.	Ivóvíz hálózat rekonstrukciója, bővítése Felsőljajoson	Felsőljajos Község Önkormányzata	Vízellátó rendszer felújítása, új kút fúrása, elöregedett gerincvezetékek cseréje, új belterület hálózat kiépítése.	500

8.	Népességmegtartó fejlesztés Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	Rekreációs övezet kialakítása – közösségi terek fejlesztése és a hozzá kapcsolódó közösségi ház fejlesztése. Játszótér, fitnesspark, sportpálya kialakítása.	50
9.	Szociális ellátások fejlesztése	Felsőlajos Község Önkormányzata	Szociálisan rászoruló családok segítése és támogatása, tanyagondnoki program elindítása.	8
10.	Kerékpárút-hálózat kiépítése Táborfalva irányába	Felsőlajos Község Önkormányzata	Kerékpárút-hálózat kiépítése a Pest megyei Táborfalva község irányába. A fejlesztéssel megvalósul Bács-Kiskun és Pest megye kerékpárúttal való összekapcsolása.	45
11.	Gyermekjóléti alapellátás fejlesztése Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	Bölcsődei ellátás biztosítása.	114
12.	Tornaterem létesítése Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	Közoktatási célokat szolgáló épület bővítése, tornateremmel, szükséges kiszolgáló helyiségekkel.	200
13.	Kulturális innováció Felsőlajoson	Felsőlajos Község Önkormányzata	Könyvtár áthelyezése a Faluház épületébe, valamint közösségi tér kialakítása A települési helyi identitást erősítő rendezvények, kulturális örökségek megismerésére és megőrzésére irányuló programok megvalósítása. A rendezvénysorozat fő témája a hagyományőrzés.	100 8
14.	Helyi civil szervezetek támogatása	Felsőlajos Község Önkormányzata	A település közbiztonsága érdekében a polgárőrség támogatása, további működésének biztosítása. Iskoláért, Gyermekekért Alapítvány, Felsőlajosi Templomért Alapítvány támogatása.	0,5 0,5-0,5
15.	Településszépítő tevékenység	Felsőlajos Község Önkormányzata	Meglévő zöldterületek kezelése és újak létrehozása.	10
16.	Szemléletformálás a hulladékgazdálkodás területén	Felsőlajos Község Önkormányzata	Lakossági szemléletformáló mintaprojekt bemutatása, melynek szerves részét képezi a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, az óvodai és iskolai mintaprogramok támogatása. Zöldhulladék gyűjtési és kezelési program átdolgozása, népszerűsítése települési szinten.	20

FELSŐLAJOS

Felsőlajos Község Polgármesterétől

6055 Felsőlajos Iskola utca 12.

Tel: 0676/356-949

Fax: 0676/555-099

E-mail: felsolajos@felsolajos.hu

KRID: 143709715

17/2020. (IV.20.) Polgármesteri Határozat

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, figyelemmel a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényre Felsőlajos Község Polgármestereként – a Képviselő-testület döntési hatáskörébe tartozó ügyben - „Felsőlajos Község Önkormányzatának Gazdasági Programja elfogadása” tárgykorben az alábbi határozatot hozom:

HATÁROZAT

Felsőlajos Község Önkormányzatának 2020-2025. időszakra szóló Gazdasági Programját az előterjesztés mellékletében foglaltak szerint elfogadom azzal, hogy annak felülvizsgálata szükséges a Veszélyhelyzet megszűnését követően, a járvány ideje alatti gazdasági intézkedésekkel összhangban.

Határidő: azonnal

Felelős: Polgármester

Lajosmizse, 2020. április 20. 15:00 óra

Juhász Gyula
polgármester